

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacției
„BISERICA și ȘCOLA.”

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Izvorul tămaduirilor.

Din rapoartele despre luptele din Transvaal aflăm bunăoară că astăzi în luptă de 5 ore au căzut dintre englezi 2 morți și 12 răniți; mai trece apoi o săptămână două și cetești de alta luptă inversunată în care au căzut 4 morți și 16 răniți, va să zică pe terenul de luptă mor de glonț câte 6 bărbați în două săptămâni.

În timpul de curind trecut Aradul singur aproape în două săptămâni a dat 8—10 sinucigași, adică, la noi, în timp de pace mor mai mulți de glonțul sinucigaș decât aiurea de glonțul războiului. Și Aradul e un singur oraș, cronica sinuciderilor din țara întreagă e îngrozitoare.

Caracteristica acestor sinucideri e, că nu tineri flusturați se lapădă de viață ci bărbați oțeliți în greul vieții; și lasă familiile în doliu și orfanii în mâna sorții. E mai mare considerarea Eu-lui lor jignit decât a familiei. Aceasta înseamnă răcirea sentimentului familiar, ce este o neprevăzută primejdie socială.

Intru păcate ne-am zămislit și păcatul păcat naște, acesta este blestemul lui. Miseriile păcatelor nu sunt un product nou social, ele sunt atât de vechi, cât de veche e omenimea. Câtă vreme însă sunt idealuri, acele înalță pe om peste miserie la eroismul-luptei pentru virtuți. Astfel vedem cum în lumea morală cei împinși la desperare nu despe-rează ci oțeliți de necazuri se fac erori.

Numai pentru Iuda Iscaroteanul nu a fost mântuire, el a trebuit să se sinucidă căci a tradat Idealul omenimei și fără de acest ideal fatalmente omul cade jertfă sfâșierii de sine, ce însumă bancrutul vieții.

Iisus Cristos a ingrădit bine pe om contra căderii cu sufletul. Ne-a învățat cum să muncim, cum să răbdăm, cum să ne rugăm, cum să ne curățim de păcate și cum să sperăm în triumful ade-

vărului și în o dreaptă răspiată. Bisericile cu balzamal mângăerii și a întăririi sufletești este deschisă înaintea celor „osteniți” pe cari li chiamă Domnul la mântuire.

Este jug aceia ce ne-a lăsat Iisus Cristos, adică să suportăm toate cu răbdare și să sperăm, dar jugul lui Iisus Cristos este ușor și nimenea nu se sinucide sub el ci mai vartos se trezește la nouă viață și lasă copiilor de moștenire virtuțile creștinești dătătoare de viață.

Și-a căutat lumea refugiu de sub acest jug și l'a aflat în divinisarea rațiunii care și-a creat șieși o nouă ordine socială. Aici nu trebuie să se învingă omul pe sine și să ofteze după o mântuire de sus, ci: trăești până poți trăi bine, ear de-ți bate miseria la ușă li răspunzi cu un glonț și lași copiilor tăi aceiași miserie de moștenire.

Divina rațiune deslănțuită de obârșia ei a dat acum bancrut cu ordinea ei socială și ea omul ajuns în virtej se agață de firul de pai. Haid să înființăm o reuniune antisinucigașă strigă un înțelept deputat dietal, să-'i punem numele „Suflet bun” și această reuniunea să ispitească pe cine ce-'l doare și apoi să 'l ajutore ca să nu-'și tragă glonțul în cap; adică să răscumpere viețile candidate la glonț.

Puțin cunoscători a tainelor inimii! Las că nu numai din pricina perplexităților materiale se sinucid oamenii ci și din pricini subiective, din sfâșiere cu sine însuși, din alterație în conștiință, unde ochiul „inimilor bune” fie acelea cât de ager, nu poate străbate; în cazul cel mai bun se arată candidatul de sinucidere derangiat materialicește și „inima bună” li ia la moment arma-ucigașă din mână dar... gândul păcatelor, acolo unde este gândul, rămâne și pe mai departe și păcatul tot păcat naște. Intreagă încercarea este o superficială tratare a unei boale sufletești.

Inimă nouă zidește întru mine, zice Psalmistul, va să zică nu o superficială întocmire de lucrari, ci renoirea în conștiință o cere Psalmistul atunci, când

cere ajutorul mântuirii dela Dumnezeu. Aceasta renoire numai în biserică o pot afla sufletele sbuciumate și ostenite de viață, căci ea ne învață cum să muncim, cum să ne rugăm, cum să ne curățim de păcate și cum să sperăm în triumful adevărului și în o dreaptă resplată.

Nu sperați în boieri și în fii oamenilor, căci capitalele lor sunt efemere și insuficiente pentru acoperirea miseriilor omenești. Un singur capital este atât de bogat ca să poată umplea inimile cu balsamul mângâerii și să le țină sus și acesta este necesatul capital moral al religiunii, izvorul tămăduirilor sufletești.

Mănile omenești pot produce minuni de opere de artă, dar viață nu pot da nici unui fir de iarbă. Altruismul încă poate produce mărețe fapte în lumea morală, dar viață nu poate da nimărui. Soartea vieților e în mâna lui Dumnezeu.

Celor osteniți le zicem : arătați-vă preoților, căci lor li s'a dat puterea de a lega și deslega.

Proiect de Regulament

pentru administrarea afacerilor epitropești în parochii, elaborat de Dr. Nicolae Oncu pe baza Statutului organic și a regulamentului congresual pentru afacerile epitropești, votat de Congresul național-bisericesc prin conclusul Nr. 107/1897.

II.

Dispozițiuni speciale.

Comitetul parochial.

(Continuare.)

§. 25. În a doua ședință ordinară, care trebuie ținută în fiecare an în luna lui Iulie, comitetul parochial este dator să facă și să stabilească proiectul de budget sau preliminarul de venituri și cheltuieli pentru anul următor la susținerea și acoperirea tuturor trebuințelor bisericești, școlii și fundațiilor, și peste tot, a tuturor așezămintelor din parochie și eventual din protopresbiterat și din eparchie, decretate de necesitate și utilitate generală în sensul acestui Regulament.

Se enunță totodată, că spre acest scop comitetul este dator să compună 2 preliminare separate, unul pentru trebuințele bisericești și a fondurilor sale sau a altor fel de așezăminte, ear al doilea exclusiv numai pentru trebuințele școlii, provăzând și introducând în fiecare preliminar de oparte toate veniturile curente și pretensiunile de venituri restante ale bisericești și ale școlii, ear de altă parte toate cheltuielile curente și eventual restanța de cheltuieli neachitate, cari sunt impuse și cari sunt de lipsă la susținerea și înflorirea bisericești, școlii și a tuturor așezămintelor din parochie, avisându-se și recoman-

dând comitetelor parochiale, ca afară de acoperirea trebuințelor pentru dotațiunea personalului, care stă în serviciul bisericești și a școlii, și afară de contribuțiunile către stat, comună, protopresbiterat și eparchie, precum și afară de toate celelalte cheltuieli normale și de trebuință în parochie, în special fiecare parochie, după puterile sale, la compunerea preliminarului să prevadă în totdeauna anumite sume pentru sprijinirea (ajutorare) copiilor săraci întru cercetarea școlii și pentru întemeierea și îmbogățirea unei biblioteci parochiale.

Fiecare preliminar se compune în 2 exemplare egale și provăzute cu semnătura presidentului și a notarului comitetului și pe calea oficiului parochial se transpun la sinodul parochial pentru cenzurare și aprobare, dintre cari după aprobarea lor prin Consistor, unul se păstrează în arhivul comitetului, eară celalalt în cassa parochială.

Enunțat fiind principiul, că toate averile și capitalele bisericești, școlii și fundațiilor din parochii, afară de cazul unei convertiri sau investițiuni reale și rentabile — sunt inatacabile și cumcă spre acoperirea cheltuielilor budgetare numai veniturile și interesele acestor averi și capitale se pot întrebuința, — în legătură cu facerea preliminarului se decretează, că în toate parochiile și în toate cazurile, când aceste venituri normale, și eventual colectele sau alte contribuiri benevole nu sunt de ajuns pentru acoperirea tuturor cheltuielilor budgetare, lipsa se suplinește prin repartițiuni asupra credincioșilor, pe care o face comitetul în fiecare an separat și deodată cu preliminarul, și totodată poartă toată grija pentru încasarea regulată a aruncului astfel fixat prin repartițiune în sarcina parochienilor.

Drept basă la toate repartițiunile în general se decretează numărul parochienilor și darea directă, ce o plătește către stat fiecare parochian după averea ocupațiunea sau funcțiunea, sau după ori ce fel de venituri și sub ori ce fel de titlu, aplicându-se această dispozițiune și la toate corporațiunile confesionale, precum și la toți coreligionarii din alte comune, cari după averile lor din localitate plătesc dare directă în parochie, cu acel adaus însă, că în schimb toți acești coreligionari și toate aceste corporațiuni trebuie luate în lista electorală din parochie.

Pe lângă aceasta cheie generală, în comunele urbane sau eventual și în cele rurale cu stări excepționale, cu abatere dela regula generală se admite și altă cheie pe baza deosebitelor stări sociale și venituri speciale ale parochienilor; aplicarea acestei chei speciale de repartiție, în general sau numai în parte, poate avea însă loc numai pe baza unui conclud special și motivat al comitetului și aprobat în deosebi de Sinodul parochial și de Consistorul competent.

Proiectul de repartițiuni întocmit de comitet pe aceste baze în general și individualicește, se pune la vederea parochienilor într'un local public pe timp

d e 14 zile cu acea observare, că în acest termen fi ecare parochian are dreptul de reclamare în contra singuraticelor poziții de arunc, atât în ceea ce privește persoana sa, cât și pe ori care dintre parochieni.

Reclamarile se pot face sau în scris, sau verbal și se pot adresa sau la biroul comitetului, care constă din președinte și notar, sau la oficiul parochial, de unde se transpun la comitet pentru cercetare și decisiune și de aci apoi se transpun la Sinodul parochial, împreună cu decisiunea comitetului și toate actele și hotărârile ce privesc afacerea de repartițiune pentru censurare și aprobare.

§. 26. În cas dacă în decursul timpului cutare-va dintre pretensiunile de arunc făcut pe această cale, sau ori ce fel de altă pretensiune a bisericii, școalei sau fundațiilor ar fi devenit neincassabilă, în vederea administrațiunii și a contabilității corecte și exacte, comitetul cercetând și motivând cazul are drept de a decide descrierea pozițiilor neincassabile, obligat fiind însă să supună la aprobarea Sinodului asemenea decisiuni de ștergere, care hotărăște definitiv în toate cazurile de ștergeri, relative la aruncuri, sau alte pretensiuni și venite normale ale bisericii, precum sunt venitele dela clopote, cununi, răpizi și altele, ear afacerile de ștergeri relative la tot felul de alte pretensiuni, Sinodul parochial este îndatorat să substearnă la Consistor pentru reviziune și aprobare toate decisiunile sale de ștergeri.

§. 27. Comitetul este dator să se îngrijască, ca inventarul, jurnalul de cassa, protocolul principal, rațiociniul, preliminarul și aruncul de spese în tot locul să se compună și încheie după instrucțiunile speciale date în această privință de Consistor.

§. 28. Comitetul are dreptul și datorința de a se îngriji pentru integritatea tuturor averilor mișcătoare și nemișcătoare ale bisericii, școalei și fondurilor, respingând și în cas de lipsă reclamând ajutorul Consistorului eparchial, precum și ajutorul autorităților publice în contra ori carui atac, ce s'ar îndrepta în contra substanței și integrității acestor averi sau în contra dreptului de dispoziție asupra lor și totodată este dator a-le administra și îngriji ca un bun parinte, pe baza principiului, după care toate averile bisericesti, școlare și fundamentale, cari există, și cari se vor câștiga sau întemeia în viitor, sunt și rămân neatınse, și că toate acestea, fără de consultarea și votul Sinodului parochial, comitetul nu are drept nici să le vândă și nici să le însărcineze, afară de cazurile espres provăzute în acest Regulament.

§. 29. Comitetul e dator să păstreze în bună stare edificiile bisericesti, școlare și fundamentale din parochie, earăși ca un bun părinte: și spre acest scop este îndreptățit și totodată și avisat, ca în fiecare an să prevadă în preliminar, în o cifră generală, suma trebuinciosă și în tot cazul prin intervențiunea episcopiei să acopere toate spesele de lipsă la păstrarea lor în bună stare astfel ca biserica și

școala în tot-deauna să servească în parochie de model de îngrijire, curățenie și de bună ordine.

§. 30. Comitetul poartă grija de a prevedea biserica cu trebuincioasele icoane, vase sfințite, cărți și alte aparate pentru serviciul D-zeesc precum și grija de a prevedea școala cu mobilele și toate aparatele necesare învățământului, urmând între toate și în această privință ordinelor și instrucțiunilor ce le va primi dela Consistor, observând întot-deauna cea regulă specială, că ornatele, icoanele, praporii, vasele sfințite, cărțile și toate celelalte aparate din biserică trebuie să fie solide și să corespundă în tot-deauna ritului oriental al bisericii noastre.

Spre scopul procurării tuturor acestor obiecte, comitetul de asemenea are drept să pună în preliminar o cifră anumită, în acest cas însă pe lângă denumirea specială a fiecărui obiect precum și a sumei necesare și destinate pentru procurarea lui, — afară de cazuri de o urgență inevitabilă.

În cas dacă suma preliminară trece peste 200 coroane în parochiile mici, și peste 500 coroane în parochiile urbane sau în parochiile mai mari cu o populațiune de 1000 suflete sau cu un budget anual de 5000 coroane, atunci pentru toate acestea înzestrări se recere un conelus special al comitetului și aprobarea Sinodului și a Consistorului eparchial.

§. 31. Comitetul are drept de a combina și afla mijloacele trebuincioase pentru edificarea și pentru repararea bisericii, școalei, casei parochiale și a altor edificii proprii ale fondurilor parochiale și a face în această direcțiune propunerile necesare către Sinodul parochial.

În aceasta privință comitetul și Sinodul parochial, precum și Consistorul eparchial sub răspunderea lor trebuie să se conformeze necondiționat dispozițiilor generală din Regulamentul de față în sensul cărora nesmintit trebuie supuse la aprobarea specială a Sinodului parochial și a Consistorului eparchial toate hotărârile comitetului relative la ori ce fel de zidire nouă, precum și la toate reparările al căror cost în parochiile mici trece peste 200 cor., ear în parochiile urbane, precum și cele rurale, cu o populațiune de 1000 suflete sau un budget anual de 5000 coroane — trece peste 500 coroane, îndatorat fiind comitetul ca în toate aceste cazuri să documenteze necesitatea sau utilitatea și totodată și aceea, că parochia dispune de suma trebuinciosă la zidire sau reparare.

Se enunță totodată, că nici un proiect al comitetului relativ la ori ce zidire nouă, sau la ori ce reparare cu un cost de peste 500 coroane, nu se poate aproba fără de plan și preliminar de spese, lucrat prin arhitecți sau maestri cualificați și solizi și totodata acceptați de Consistor.

Tot asemenea se recere plan și preliminar de spese pentru toate proiectele de zugrăvire a bisericilor cu un cost de peste 500 coroane, în care cas

Consistorul va examina proiectul în deosebi și din punct de vedere ritual.

Toate întreprinderile de zidiri nouă și reparări rezervate aprobării Consistorului eparchial trebuie să se efectueze pe calea licitațiunii publice minuente, pe baza planului și preliminarului de spese, și totodată pe baza condițiilor de licitație stabilite de comitet și aprobate de Sinod și Consistor.

Urmând această aprobare comitetul, sau eventual o comisiune aleasă din sinul seu, e dator să țină licitațiunea publică, despre a căreia decurgere și rezultat se ia protocol special subscris de către reprezentanții parohiei, și toți concurenții, cari au participat la licitațiune, și totodată pe această basă încheind contract ca oferta mai favorabilă acceptată de comitet, fără de a se supune mai mult afacerea la cenzurarea sinodului, e dator să transpună contractul împreună cu toate actele relative earăși la Consistor pentru aprobare; interzis fiind comitetului sub răspundere materială, ca să înceapă zidirea sau repararea proiectată înainte de sosirea acestei aprobări. Contractul se încheie în 2 exemplare egale, din care 1 rămâne la comitet, ear al doilea se predă întreprinzătorului.

Sosind aprobarea dela Consistor, comitetul e dator să poarte grijă de executarea lucrărilor întru toate conform planului și preliminarului, ear după terminare să facă despre aceasta raport către Consistor pentru ca colaudarea lucrării enunțându-se, că până ce nu se va întâmpla colaudarea și acceptarea lucrării, comitetul nu poate lua construcțiunea în folosință și îi este interzis să plătească ultima rată din costul ei.

În special ce privește zidirea de biserici și școale, comitetul și în această privință trebuie să se conformeze dispozițiilor legale și rânduinelor date de Consistor, atât în ceea ce privește planul, cât și locul pe care s'a proiectat construcțiunea.

§. 32. Comitetul are dreptul și datorința de a tracta și afla mijlocele necesare la dotațiunea parochului, capelanului, diaconului, profesorilor, învățătorilor și altor persoane cari stau în serviciul parohiei, și a raporta despre aceasta Sinodului eparchial.

În exercițiul acestui drept, corporațiunile din parohie se avisează ca să creeze fonduri, din al căror venit să se doteze parochul și învățătorul precum și celalalt personal, năsuind în special și pentru crearea de fonduri, din cari pe cale justă și echitabilă să se răscumpere sau să se converteze mai virtos competențele de bir și de stole ale preoților, avisat fiind și Consistorul să încurajeze toate pornirile din parohii, urmate în această direcțiune.

Toate proiectele comitetului cari privesc aceste afaceri aci înșirate, trebuie supuse la cenzurarea Sinodului și aprobarea Consistorului.

Totodată însă în conformitate cu dispozițiile generale se decretează, că afară de casurile de în-

cetare sau sistare a cutărui post sau funcțiune de paroch, capelan, diacon, profesor și învățător, salariul fundamental, precum și alte competențe basate pe lege, us, sau pe concurs, nici într'un cas și sub nici un titlu nu se pot reduce nici sub durata funcționării și nici în cas de vacanță și alegere nouă la cutareva dintre aceste posturi, enunțându-se, că ori ce hotărîre de asemenea reduceri, proiectată și adusă prin corporațiunile din parohii, din principii este nulă și se consideră de neesistență.

(Va urma.)

Sufletul și inima pocăiților.

— Observări din viața lor. —

În multe rânduri am cetit și auzit chiar, că „chestia pocăiților“ pe zi ce merge ocupă teren tot mai mare, în detrimentul bisericii noastre, că tocmai pentru interesul și stăruința ce se pune din partea noastră, a preoțimei, întru stărpirea sectei acesteia, — în loc să vedem că stagnează, ea crește cu mai mare îndârjire.

Toate aceste păreri scrise și spuse cu graiu viu, pentru mine sunt o dovadă, că izvoarele de unde emanează ele sunt tulburi; se prezintă pe toată linia lipsă de orientare și confuzie, — precum tulburi la suflet și confuzi la inimă și creier sunt înșiși sectarii.

Am căutat anume să dobândesc cunoștință clară asupra modului de-a simți el, pocăitul, în ceea ce privește legea sa cea nouă; precum și să văd căldura inimii pentru înțelegerea acestei legi nouă.

Prilejul cel mai bun l-am avut pe timpul când eram nevoit să incasez birul în parohie.

Pocăiții sunt obligați, cum se știe, a plăti bir 5 ani dela trecerea lor din sinul bisericii mame.

Vrînd, ne vrînd, am trebuit deci să mă pun la vorbă cu dînsii.

Cine are sufletul liniștit, fața, ochii și întreaga-i ființă, prezintă o lumină atrăgătoare și o bunătate, de care te lipești pe nesimțite. Pocăiții au sufletul încărcat de crime cunoscute și necunoscute de lume, căci omul senin la suflet cu groază-i privește și chiar dacă nu le cunoaște faptele, e de-ajuns să-i privești: Sunt galfezi, ochii lor înholbați și scoși din orbite, ori aruncați în fundul capului.

Pocăiții sunt recrutați în cea mai mare parte din oameni fără de cunoștință de carte, afară, poate, de cea din sat; — mulți earăși sunt chiar analfabeți, rămași în miserie, osândiți de legile civile pentru anume fapte criminale, — cari acum îi apasă, și n'au putut afla mângâere și alinare în suflet nici în biserica noastră nici în altă biserică creștină, ci au cercat să mulcomească judecata conștiinței cu „pocăința.“

Ca naufragiatul, care pe-o mare viforoasă este amenințat cu moarte și văzând în apropiere o scândură cât de slabă plutind pe de-asupra apei, se încrede ei și lipește vieța de bucata aceasta de lemn, — în tocmai astfel „pocăitul“ din marea viforoasă a conștiinței ce-l muștră pentru omorul de tată, de frate, de mamă, ori pentru alte crime, — se leagă de părți anumite din Sfânta Scriptură, părți în cari vede — scândura de scăpare, — cuvântul, cu care să se acopere înaintea lumii și înaintea sa, și să apară înbunit și pocăit!

Sufletul lui are deci nevoie de înbunire și pocăință. Biserica vie, sfânta maică biserică ortodoxă are înșirată în al patrulea loc taina pocăinței, însă lui nu-i trebuie o pocăință ușoară, din care să-și poată deschide calea la cuminecătură, ca celorlalți creștini fără crime pe suflet, ci judecătorul lui intern vrea o pedeapsă aspră, echivalentă cu crima sau mărimea păcatului tănuț, poate, tot-deauna dinaintea duhovnicului său în scaunul mărturisirii!

Putem avea și cazul, când pentru motive personale — ură față de preot — nu cutează câte unul din cei-ce sunt ușor aplicați la „pocăință“ a-și mărturisi păcatele, pentru cari ar trebui și însuși el ar dori să fie pedepsit cu un canon mai mare. Ușorătatea noastră în scaunul mărturisirii încă este o cauză, că cei nemulțamiți nu simt importanța acestei taine, pentru-că din grabă și pentru că ne lipsește uneori timpul fizic, li-se pun credincioșilor întrebări puține și se admit la cuminecare cu o penitență prea mică.

Punctul principal în chestie deci este: vecinica lor alergare după o picatură de nădejde și alinare a suferinții lor sufletești!

Ei, așa dar, în suflet nu simțesc pocăința ca mai bună decât Biserica, ci se pocăesc pentru-că — zic: — în Biserică nu-i pocăința destul de aspră.

Le-am zis odată, că precum slujitorii Caiabei au pălumit și scuipat pe Domnul Cristos și i-au zis: „De ești Tu fiul lui Dumnezeu, spune nouă cine te-a lovit“, întocmai astfel iei văd puterea tainelor depuse de Mântuitorul în Biserică, — văd pe însuș Fiul lui Dumnezeu în Biserică, dar îl pământesc și-l scuipă prin batjocorirea semnului Crucii Sale, care este simbolul biruinței noastre asupra meșteșugirilor deavolului.“ Au încercat și ei să răspundă folosind texte din scriptură și amestecând citate din Testamentul Vechiu cu citate din cel Nou, fără nex logic, și veșnic cu vorba: „Așa zice cuvântul: „pocăiți-Vă, că s'a apropiat împărăția ceriurilor!“ Ear această pocăință nu în Biserica vie o cearcă, ci în case private, unde după rugăciunile fără de înțeles, se dedau la lucruri contrare principiilor ce profesază, căci deși zic cu Scriptura: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați,“ — ei ne numesc pe noi: „Cărturari și farisei“, fie că ne-am implini cu toată scumpatatea, fie că am trece superficial peste datorile noastre pastorale și sacramentale.

După acestea pot zice cu toată hotărârea: *Pocăința pentru ei nu este o trebuință sufletească, pentru-că lipsește din ea sinceritatea credinții. Au primit-o dela străini și o folosesc pentru a se prezenta înaintea lumii înbuniți în urma faptelor rele din trecutul vieții lor.*

Cei, cari din alte resoane: ură față de preot, contribuția cultului etc., se fac pocăiți, în basa fânței lor sufletești tot răi și turbulenți sunt, căroro li-e indiferentă ori-ce lege din lume, când sunt predominți de sentimentul sêlbatic al rêsbu-nării.

Inima „pocăitului“ încă nu prezintă un complex de sentimente nobile, pentru-că departe de-a se ține de învățăturile ideale și altruiste ale Sfintei Scripturi, ea este cuprinsă de egoismul cel mai ordinar.

Te uiți la el și-l vezi că e Român. Pe Român îl știi cu inimă de aur, chiar dacă nu cunoaște Scriptura din frunză'n frunză . . . El e cu totul altfel . . .

Cuvântul sectar este de minune potrivit: ei numai de-ai lor se îngrijesc, bine înțeles **ea s'ade-menească** lumea și sunt, cu alte vorbe, **interesați** pentru eul lor; de alții și pe alții nu vor să-i cunoască.

Chiar când fură, când beau și să 'mbată, ei nu fura și nu să 'mbată din sudoarea „fraților“, ci dela noi, âștia, păcătoșii!

Ear dacă i-ai prins cu ușa, mai fac și-o blasfemie, când zic: „Așa a voit Domnul!“ adecă insultă numele lui Dumnezeu, pe care-l fac, în prostia lor, responsabil pentru faptele ce iei liberi le-au sêvrșit.

Din toate acestea resulta, în resumat, că 'ntrênșii: „totu-i calp, totu-i străin.“

Legile, cari sunt de origine divină, trebuie să-și aibă autorul și mijlocitorii în Dumnezeu și în preoțimea chemată la păstoria credincioșilor.

Acest adevăr este recunoscut și este de prisos ori ce discuție asupra lui. Legea pocăinței lor e furată dela noi și bucătățită și schiugiuită, de n'o mai poți cunoaște.

În cursul veacurilor Biserica vie a trecut însă prin multe azemenea și mai mari erezii, dar a rămas tare, pentru-că legea noastră a dela Dumnezeu și o cinstim întreagă, precum întreg și nedespărțit, este adevărul ei etern.

Destul Jidovii l-au chinuit pe Domnul, să nu tragem și noi fâșii de pe spatele Lui acum, când atât de luminos, de curat și de înțelegător este Cuvântul său pentru Mântuirea noastră. „Pocăința“ este numai o dovadă nouă, că legea strămoșasca va trăi în sufletele noastre intactă, pentru-că a fost și este divină.

Covăsint, 11/24 Ianuarie 1901.

Preot Al. Mnnteanu al lui Vasile.

Festivitățile școlare.

Nu fără temei s'au ridicat grave acușări, că școala fiind prea îngreoiată cu materia de învățământ, a neglijat involuntar adevărata educație, cultura inimii.

Eată motivul pentru care cuvântul nostru am ridicat, întru aflarea mijloacelor corespunzătoare, dezvoltării sentimentelor religioase, morale și naționale.

Elevul trebuie atras la școală, deșteptând și făcându-i plăcere de a veni la școală.

Atare plăcere se poate deștepta prin festivitățile școlare, cari deșteaptă nu numai plăcerea, dar și emularea, indemnându-i la muncă și afară de școală prin studierea unei poezii, cântări, ori dialog.

Festivitățile școlare sunt de o deosebită importanță, pentru că ele sunt zile de bucurie pentru elevi, învățător și părinți; pentru că ele sunt un mijloc deosebit pentru dezvoltarea și recrearea spiritului și a corpului, pentru că ele leagă școala cu casa părintească, apropiind elevii de învățător, care devine iubit și respectat de elevii săi, nu altcum, având ocazie a cunoaște mai deaproape individualitatea elevilor săi.

La serbările școlare iau parte: învățătorul, elevii, părinții, autoritățile și amici școlii.

Festivitățile școlare se țin: în școală și în liber. La cele din școală se țin: rugăciuni, vorbiri, cântări și declamări, iar la cele în liber: exerciții de gimnastică, militare și jocuri.

Vorbirea învățătorului să fie scurtă, concisă și să poată fi înțeleasă de elevi și public. De mare importanță pedagogică și psihologică e, dacă specialiștii sunt în activitate, prin declamări, cântări, dialoguri s. a.

Apărând și noi importanța acestor mijloace educative, rugăm ca Ven. Consistor să binevoiască a decreta unele zile ori Dumineci pentru festivități școlare obligatoare, ca d. es. zilele nașterii marilor bărbați ai bisericii și națiunii: Andreiu Baron de Șaguna și Emanuil Gozdsu, zilele de 24 Decembrie, recăștigarea mitropoliei și 28 Maiu independența bisericii.

Când rugăm decretarea acestor zile, ca zile de festivități școlare, nu numai pentru diecesa noastră, ci pentru întreaga provincie mitropolitană, nutrim firma speranță ca Ven. Consistor va îngriji, să avem și unele poezii didactice potrivite, unele duete, mici compoziții, unele vorbiri scurte, dar cuprinzătoare, cari toate adunate într'un conductor al festivităților, să servească ca material de studiere pentru acele festivități.

O, de am înțelege noi cești amoriți și neorientați, că atari momente festive, cu pricepere aranjate, sunt mai edificatoare, din punct de vedere educativ,

decât zeci de lecțiuni, cari lasă inima rece și neimpresionată.

Comloșul-bănățean, 12/25, Ianuarie 1901.

Iuliu Vuia.

Punctualitatea și împlinirea datorinței.

Dintre multele calități cu cari poate să fie înzestrat omul, una din cele mai frumoase și nobile e la tot cazul și punctualitatea.

Avem în societate și noi preoții multe și mari datorințe — deși drepturi cam puține, mărginite și restrinse — și ca oameni cu oarecare ambiție ne place când auzim despre cutare că e la locul său, și împlinește datorința și încă cu punctualitate; din contră ne îndosim de omul despre care se zice că nu te poți răzima pe el, ca pe vânt, nu e om de vorbă etc.

Peste tot românul din fire, unde nu e lăsat de capul său, în oficiu, la miliție și în alte afaceri de această natură, e punctual e iubitor de vocațiunea sa; și ca robotăși am îndeplinit robota cea mai grea, mai mare și mai amară, cu o energie și punctualitate admirabilă. Și își au în urmă ca toate în lume absolutismul și cnota și părțile lor bune; — acolo însă unde suntem lăsați în largul nostru, sau de capul nostru, cum se zice, acolo apoi ne lenevim cât se poate, imităm pe străbunii Romani din epoca decadenței.

Nu e vorbă de chestii mari, dar de datorința umană, datorință în mic sau în mare, și nici în afaceri mai delicate, pe cești cari în lucruri mici nu 's la locul lor, nu ne putem răzima.

Am cerut dela nu coleg din altă parohie în scris datele matriculare — pentru completarea descripției parohiei mele — relativ la persoanele cari în restimp au devenit credincioșii mei; au trecut 8 săptămâni și nici un răspuns, deși am date positive că a primit scrisoarea mea.

Dela alt coleg am cerut 1 estras de al botezaților a unei femei, anticipându-i 2 coroane; au trecut 6 săptămâni și nici un răspuns, — pe acest din urmă l'am acusat apoi Domnului protopop concernent, au trecut 10 zile dar nici un răspuns, ar urma altă procedură acum, dar mai aștept 10 zile.

Dau cinstea cuvenită căroră o merită, dar în punctul acesta suntem cât se poate de mulți și încă în mare măsura nedisciplinați, și m'a cuprins mult un cas analog de neîndeplinirea datorinței, când am cetit indolența reproșabilă a colegilor din tractul vrednicului protopresbiter Dr. Ioan Trailescu din Chișineu.

Am însă firma convingere și mă consolez cu idea că acest păcat se va lecu în mod cuviincios și fără multe considerații prin autoritățile și forurile noastre competente.

Tr. Terebenți,
preot.

Neinteresarea organelor parohiale, de progresul cultural.

O națiune conștie de cel mai apropiat viitor trebuie să-și deie seama asupra modului de organizare intelectuală — după cum o numește fiziologul Draper — a instituțiilor sale culturale, de necesitățile și ameliorațiunile cari timpul le reclamă necentenit școalei.

Admitem că după impregiurări, făcutu-sa'u și la noi pași de naintare în ale școalei, prin comunele în cari așezați au fost bărbați cu simțul datoriei de muncă, nu inse așa s'a urmat în cele mai multe comune!

Părtași de marea crimă națională ne am face atunci, când pentru ochii lumii, am presenta progresul nostru în o altă lumină, de cum e.

Ce salutare dispozițiuni emit autoritățile, la începutul și în decursul fiecărui an școlastic, dar sinceri să fim, puține află echoul dorit la cei chemați a sprigini cauza școlară.

În câte casuri organele parohiale, privind serviciile aduse școalei și progresului ei, ca servicii prestate personal învățătorului; în câte casuri, nu deneagă acele servicii, pe cari cauza sfântă a culturii le reclamă.

Toți își menajează propriile interese.

Pentru cât nu s'ar strica organele din parohie cu poporul, însuflețindu-l și dăptându-l în el simțul de jertfă pentru propria-i cultură, ori opunându-se cu tărie unor păcate și datini stingace, cari sunt în detrimentul progresului nostru cultural, spunându-i în sinceritate, că sunt în mare retăcire, când prefer ajutorul momentan al băiatului — reținut dela școală — față cu rezultatele mai depărtate, dar cu atât mai binefăcătoare, ale școalei.

Cu adincă mâhnire trebuie să o spunem, că păcatele omenești, interesele personale, sunt mai presus, ca adevăratul interes cultural.

Eată casuri concrete :*)

La A., comună fruntasă din Torontalul nordic, unii oameni din răsbunare față de socrul învățătorului, cer închiderea unei clase . . . și ce e mai trist, însăși corporațiunea chemată a promova interesele culturii, comitetul parohial, a luat atari pași.

La B., preotul nu se rușinează de poruncește primarului-președinte do comitet, să nu deie învățătorului salariul, ca ăstmod prin foame să-l constrângă a părăsi comuna.

În C., unde s'au înființat de mai mulți ani două clase de fete, aceleași nu au localul corespunzător, ci se închiriază case mici, încât abia încăp 5—6 băncii, în cari trebuie să șadă 50—60 eleve

*) Din delicateță nu numim cu numele comunele, dar acei pe cari îi privește se vor recunoaște în această oglindă și sperăm că nu le vor trece cu vederea comunele mustrate; le vom pune dar în ordine alfabetică.

îndesuite, cari trebuiesc să treacă prin chilia învățătorului, căci școala nu are ușă.

Și toate aceste stări triste, sunt a-se atribui organelor și corporațiunilor din parohie, cari s'au mulțumit de zeci de anii numai cu planul edificării.

Să nu ne miram atunci, că în tustrele comune s'au înființat școale comunale.

Dorim să se știe, că poporul nostru e bine situat materialmente, cu osebite în A. și C!

Toracul-mic și-a ridicat anul trecut palat de școală pentru cele 2 clase nouă. Blandul popor, a ascultat de sfaturile preotului Vincențiu Petroviciu și a învățătorilor sei, laudă acestui popor și conducătorilor sei!

Dar le vom aduce celor din C. de pildă pe Sărcienți.

Sarcia română, sub conducerea preotului Liuba Nestorovici — care are mai puțină carte, dar mai mult zel și bunăvoință — a ridicat mai anii trecuți biserica, ear estan a înființat încă o clasă și a edificat și școală nouă.

Și dacă vom asemăna starea Sărcienților, față cu a acelora din C, va trebui să se rușineze cesti din urmă, că o mână de oameni seraci, și au ridicat loruși biserica și școală în restimp de doi ani, ear cei din C, nu se pot însufleți a-și ridica casă de creștere pruncilor lor, ci îi lasă de umblă din vizuini în vizuini, spre stricarea sănătății lor și spre împedecarea lor în învățătură.

Dorim, ca cei chemați din C. să înțeleagă, că mare răspundere au înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, neingrijind pentru zidirea unei școale, care să corespundă legii.

Zadarnic va tot dispune stăpânirea noastră bisericască, dacă îndrumările și bunele povețe nu sunt ascultate de cei cari chemați sunt a lucra la naintarea poporului.

Ar fi de dorit, ca Ven. Consistor să nu fie tocmai așa răbdător față cu atari organe și corporațiuni parohiale, ci sub grea răspundere să-le îndrume a-și implini datorința.

În același timp, cuvântul nostru ridicăm pentru zelosii preoții Vincențiu Petroviciu și Liuba Nestorovici, cărora să li-se recunoască fuchip demn hărnicia și zelul lor.

Torontal, în 24 Ianuarie 1901.

Amicul culturii.

Înmormântarea unei binefăcătoare în Oradea-mare (Velența).

Trăim în epoca reclamelor. Observăm, că această slăbiciune a intrat și în afacerile bisericesti, făcându-se sgomot mare la săvârșirea unor fapte bune, cari într'adever merită laudă, dar nu în forma obicinuită astăzi. Suntem însă toți oameni, prin urmare toți avem slăbiciuni. În sinul clerului însă nu este iertat să între

asa ceva. Am avut ocaziune a ceti prin foi și decurgerea unor sinoade în ordine, lăudând pentru ordinea observată în Sinod pe preotul respectiv, aducându-i câte și mai câte merite. Dacă ne vom lăsa seduși de așa fel de lucruri, vom ajunge, ca să aibă merit tot preotul pentru săvârșirea serviciilor legate de chemarea sa pastorală.

Să fim implinatorii datoritelor noastre, fără să așteptăm a fi puși în sîrul celor merițoși. Ca așa să fim, cum s'a dovedit și adormita matroană, a cărei înmormîntare o descriu.

A trăit în Orade (Velența) o femeie văduvă, Ana Papp văduva lui Dimitrie Leca, care în viața ei nu lăsa să treacă vre-o sîrbătoare, să nu trimită ceva la sf. biserică, din ceea-ce i-a dat Dumnezeu. Ea s'a născut în Orade la anul 1830 din tatăl Florian Papp fost notar al Ven. Consistor din Orade, și era soră cu adormitul în dl Andrei Alesandru Papp fost archimandrit și vicar episcopesc în Orade. La anul 1853 a pîșit la Taina sf. cununii cu adormitul în Domnul Dimitrie Leca originar de la Brașov, fost comerciant, care căsătorie fericită însă abia a durat 16 ani, căci la anul 1869 soțul ei a trecut la cele vecinice, lăsând sf. noastre biserici suma de 800 coroane. De atunci pînă la moarte, văduva Leca era retrasă, trăind o viață de tot închisă și plăcerea ei era a ajuta pe cei sîraci și necăjiți. De câteva săptămîni era morbulentă și simțindu-și sfîrșitul, a făcut testament despre toată agonizeala ei, neuitînd nici de sf. biserică ort. rom. din Velența, căci i-a testat o sumă de 4000 coroane. Prin aceasta a dovedit credința ei față de așezămintele noastre sfînte.

Ca și biserica să se arate recunoscătoare, i-a făcut o înmormîntare vrednică, de care n'a prea văzut orașul nostru. În mormîntarea defunctei a fost la 25 Ianuarie n. d. m. la 2 oare. Curtea era ticsită de credincioși, cari prin preșeța lor au ținut a-și manifesta recunoștința. La 2 oare a sosit și P. C. Sa domnul vicar episcopesc Vasile Mangra, care cu asistența protopresbiterului tractual Toma Păcală și a parochului Andrei Horvath a sigilat sicriul, și astfel — în cîntările corului maestrilor din Orade, sub conducerea diligentului învățător N. Firu — a pornit cortegiul la istorica biserică din Velența, unde s'a săvîrșit prohodul. La finea prohodului P. C. Sa Dl vicar episcopesc Vasile Mangra a ținut predica funebrală și iertăciunea obicinuită, care a stors lacrimi din ochii tuturor celor prezenți. Abia la orele 4 terminându-se ceremoniile, s'a pus în mișcare conductul prin strada Clujului către cimitir. O lume mare a petrecut-o pe adormita în Domnul pînă la groapă, unde s'a așezat sicriul pentru odichna vecinică.

Iată, că cu adormita în Domnul, s'a rupt de-ocamdată pe un timp firul acelor, cari au testat pentru sf. noastră biserică din V.-Velența. În anii din urmă au testat pentru biserică văduva Maria Armaș născută Bogdan 200 cor., Gavril Neteu 500 cor., Nicolae Zsiga 800 cor., ear acum văduva lui Dimitrie Leca 4000 cor.

Oradea-mare, Ianuarie 1901.

Omicron.

Recensiuni.

Hermann Sudermann: *Ioan Botezătorul*, Tragedie în 5 acte și un preludiv, traducere de Il. Chendi și C. Sandu. Orăștie 1901.

Viața se înfățișează ca un proces de integrațiune, ce se îndeplinește în balansarea elementelor sale constitutive.

Conflicte de interese, de porniri, tendințe, obiceiuri și aspirații se întretes ca tot atâtea momente fundamentale, în desfășurarea ei; ear această luptă, își găsește oglinda în producțiunile literare, — mai ales în timpul nostru.

Romanul modern și drama modernă nu mai ne poartă prin imperiul închipuirii, nici nu se adapă la izvoarele istorice, ci din viața socială reală își scot subiectele; ear artistul, scriitorul, e preocupat ca prin o profunda analiză a sufletului omenesc și prin o firească înlanțuire a expunerilor, prin naturală legare într'olaltă a succesiunilor, să-și îndeplinească opera.

Hermann Sudermann este un fruntaș în lumea de azi ca romanțier și dramaturg, — în direcția aceasta.

Căminul părintesc (Heimath), sublima tragedie a Magdei, Onoarea, Sfârșitul Sodomei, etc. i-au curcit pe toate scenele lumii o glorie neperitoare.

Puternicele lui drame citate ne zguduie, ne storc șiroaie de lacrimi. Sufletului omenesc înduișat înse viața reală nu-i hărăzește mîngăere; — unde să căutăm atunci balsamul alinător, unde mîngăerea pentru suferințe, unde mîntuire pentru corabia sdrobită de valurile vieții?

Această problemă o desleagă, acestei întrebări răspunde, „Ioan Botezătorul“, care are ca erou principal pe purtătorul acestui nume, ear acțiunea se petrece în jurul său, redându-ne viața și misiunea pregătitorului drumului Mîntuitorului.

Subiectul e destul de cunoscut din istoria biblică, încât socotesc că e de prisos să-l schitez.

Amintesc însă că nici în această operă, Sudermann nu este inferior vigoarei și frumuseților mărețe și fascinante din lucrările sale de mai nainte, întrucât privește scenele, expunerea și dialogurile.

Scenele dintre Irodiada și Ioan, Salomia și Ioan, tipul lui Irod, etc. — și concepțiunile de ordine morală sunt cu atîta măiestrie expuse, cu așa aparat însecate, încât impresionează adînc, farmecă.

Ear sfîrșitul tragic al lui Ioan, ni-l glorifică pe acesta, ne presintă sublimitatea martiriului fericitor — prin credință!

Acesta este „Ioan Botezătorul“ al lui Sudermann, pe care dnii Il. Chendi și C. Sandu ni l-au dat într'o perfectă traducere românească.

Cunoscuiți, muncind împreună ca traducători ai sublimului epilog dramatic al lui Henric Ibsen „Ziua învierii“, d-nii Chendi și Sandu bune servicii fac literaturii noastre, îmbogățind-o din nou cu o lucrare de o mare valoare; ceea ce atestă și presa română din Regat.

Voi să închei; dar mă tentează o strofă drăgălașă, pe care îmi place s'o dau aci, ca exemplu de limbă, versificație și perfectă reoglindire a strofei germane:

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 3.
Anul XXV.

„Tu ce zimbești așa de dulce,
„Lalage, dumnezeiță vie,
„Tu ești iubita mea, copilă,
„Te voi iubi o vecinicie.

S'acum, le zic neobosiților traducători:
Vorwärts! Hauptmann, — și la re-
vedere!

S. Secula.

Exerciții pentru învățarea limbei maghiare.

(În ușul școalelor populare) de I. F. Negruțiu și P. Ungurean,
ediția V. îndreptată. Blaș 1900.

Învățământul limbei maghiare în școalele populare are să fie astfel întocmit, încât să-i conducă pe școlari, cât se poate mai iute, la vorbirea și scrierea corectă a acestei limbi, firește în sfera de idei accesibile pentru mintea copiilor de 7—12 ani. Acest principiu se vede a-i fi condus și pe autorii cărții: „Exerciții pentru învățarea limbei maghiare“, care este divizată în trei secțiuni, și anume:

a) În secția primă (până la pagina 16) ea conține *Abcedarul* limbei maghiare, arangiat după procedura genetică, înaintând în tratarea literelor dela mai simple la mai complicate și încheind cu împărțirea vocalelor și cuvintelor după ton, (în cuv. de ton: afund, înalt și ascuțit);

b) A doua secție (dela pag. 16—82 conține începuturile) *Gramaticii* maghiare, în care elementele etimologiei și acelea ale sintaxei sunt desfășurate paralel și întretesute metodic unele într'altele, după cum progresează avuția de cuvinte a școlarului, în mers concentric; aci autorii tratează și propozițiunile compuse până la toate diferitele specii de subordonate.

c) Secția a treia (dela pag. 83—104) ne prezentă o „carte de cetire“, alcătuită conform materiei învățământului intuitiv; școlarul are înaintea sa un număr destul de mare de piese coerente, în cari află confirmate regulile învățate în Gramatică și prin cari, fiind pus să le citească și reproducă, își va însuși abilitatea în manauarea conștientă a limbei; scopul ultim ar fie de a-l face pe elev capabil să stilizeze ungurește; însă elemente de stilistică (afară de un model de epistolă) nu aflăm în manualul de față; în o nouă ediție ar fi de dorit să se adaugă și începuturile stilistice, căci abilitatea în compozițiunile stilistice (și în deosebi compunerea de acte private și publice) are să fie coroana întreg învățământului limbei. (Chiar și la limbile străine); piesele în proza mai toate sunt potrivite, — împrumutate din legendarul de Gáspár János; piesele poetice, vre-o 20—25 la număr, asemenea măresc valoarea cărții.

„Masa studenților“ din Brad.

Stimatul domn Simeon Bulcu preot ort. rom. în Somogheș ne-a adresat următoarea scrisoare: „Prea Stimate Domnule! Incântați și noi de solidaritatea ce există și a existat între studenți gimnasiul român din Brad, care solidaritate acum faptice s'a dovedit, vă rog, să primiți și din partea mea taxele încassate spre acest scop, dorind, ca Dumnezeu să vă ajute și alte comune românești să ne urmeze exemplul“, și ne-a trimis 14 coroane contribuite de următorii buni creștini: Simeon Bulcu preot ort. rom. 3 cor.; Nicoară Saciu episcop 60 fil.; Mihaiu Leucuța inv. 90 fil.; Ioan Brândușa jude com. 1 cor.; B. Suhajda not. 2 cor.; George Herdeleu percept. 40 fil.; Ioan Comșa adj. not., Simeon Frențiu econom, Teodor Frențiu, Ioan Popa jur. com., Ioan Sas a Tomi, Petru Sas a Tomi econom, Ioan Ghibu preș. com. par. câte 40 fil.; Petru Brândușe Simeon Tarcea, Vasile Buhaiu econ., Flore Flonta, Toma Sas micu, Mihaiu Serob econ, Teodor Marginean jur. com., Mihaiu Ardelean jur. com., Petru Ardelean jur. com., Teodor Sas alui Fioare, Simeon Cioară, Ioan Ardelean câte 20 fil.; Vasile Stegerea gendarm 36 fil.; Ambrosie Rațiu 24 fil.; Lazar Cohn 60 fil.

Pentru interesul ce-l poartă și spriginul moral-material, ce ne-a oferit, primească marinosul st. d. preot Simeon Bulcu, dimpreună cu ce i ce i-au ascultat glasul îngeresc, cea mai simțită mulțămîntă în numele tinerimei din Zarand și giur și tot odată bunul Părinte cerese să-i audă glasul și ruga, ca mulți preoți cu credincioși-lor să-i urmeze exemplul, ca sufleteasca-i mângăere să-i fie deplină, văzând cu ochii roadele instituțiunei „masa studenților“ din Brad.

Tot asemenea mulțămîntă binevoiască a primi și dl. A. Căcinea din Al-Csill, care ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou n'a întârziat a trimite pentru „masa studenților“ suma de 3 coroane.

Aibă mulți următori spre bucuria sufletescă!

În numele tinerimei din Zarand și giur.

Vasile Boneu,
profesor.

Dare de seamă.

22 Ian. 1901.

Cu ocaziunea „seratei declamatorice-musicale“ arangiate de tinerimea din Zarand și giur cu ajutorul unui grup de tineri din seminarul teologic-pedagogic din Sibiu 1/14 Ianuarie 1901 în Brad au intrat seara la casă din vinderea biletelor și din rescumpărarea de bilete suma de 255 cor. din care substrăgându-se spesele de 191 cor. 67 fil., a rămas un venit net de 63 cor. 38 fil.

Cauza, că spesele sunt așa mari este aceea, că tinerilor pedagogi, cari nu sunt din Zarand și giur, ci din depărtări mai mari, li-s'a rebonificat o parte din prețul călătoriei dându-li-se suma de 64 coroane. Apoi de notare și aceea, că musica costează tot-deauna 80 coroane.

La casă au binevoit a suprasolvi următorii st. dni Gherasim Candrea, adv. (Brad) 4 cor.; Ioan D. Șortan paroch (Blasieni) 4 cor.; Ioan Impérat, Aron Roman diac. (Luncoiul de sus), N. Selegean teolog abs. și inv. (Heșăgani), Ioan Fugăță paroch (Luncoiul de jos), Nicolau Florea paroch (Bișca), Alex. Kugel comerciant (Brad) Lazar Pârva plug. (Brad), Petru Giurgiu inv. (Crăciunești), Crăciun Baiant econom, Avram Ștef. comerc. (Brad), Ion Olariu vicenot. (Băița), Marcel Moldovan st. și inv. (Băița) câte 1 cor.; Vasile Boneu profesor (Brad) și N¹ -

colae Obădan com. și proprietar (Brad) câte 3 cor.; Savu Stanilă paroch (Ribîță) 2 cor.; Nicolau Mateiu par. (Uibărești) 60 fil.; Nicolau Popa teol. (Hărteșani) 40 fil., Vasile Irodenca păpușar (Brad) 20 fil.

Pentru răscumpărarea de bilete au binevoit a solvi on. dl. Dr. Nicolae Oncu ad. și dir. de bancă (Arad) 5 cor.; Pamfîlie Plaștea not. (Mihaleni) 10 cor.; Vodack și Czitrom oficiali și Virgil Comșa, vice-not. (Cebea) câte 2 cor.; Petru Vârciu comerc. (Criscor) și Ion Uibaria inv. câte 1 cor.

Atât domniile cari au participat, cât și aceia, cari au suprasolvit și cari n'au pregetat a contribui pentru răscumpărarea de bilete, binevoiască și pe calea aceasta a primi cea mai vie mulțămîță în numele bravei tinerimi din Zarand și giur, care mai ales de 2 ani lucrează cu cel mai mare zel desconsiderând ori-ce pedeci, osteneală, sacrificiu numai ca umanitara instituțiune „masa studenților“ de o mare însemnătate la gimnaziul rom. gr. or. din Brad, să se poată pune în activitate în timpul posibil mai scurt.

Onoratal public românesc, care a spriginit cu multă dragoste această instituțiune, poate lua cu bucurie act, că fondul dela finea anului 1899 până la finea anului 1900, în un an, a crescut dela 210 coroane la suma de 1780 coroane, afară de sumele ce au să încurgă dela un mare număr de membri înscriși.

Cu această ocaziune în numele tinerimei din Zarand și giur rog pe toți Români de bine, să nu-și uite de „masa studenților“ din Brad să nu esite a o sprigini înscriindu-se ca membri ordinari, ajutători pe viață și fondători, ca contribuenți și donatori, după cum le dă mâna la înființanda Reuniune a tinerimei din Zarand și giur „masa studenților“ dela gimnaziul rom. gr. or. din Brad.

Sabin Bogdan
controlor.

Vasile Boneu,
casier.

George Jula,
controlor.

Corespondență.

Preastimate Domnule Redactor!

Deși faptele bune se laudă de sine, ear ceice le săvêrșesc mai mult își află mulțămirea în propria lor conștiință, totuși avênd în vedere un mai înalt scop, și anume: ca mai ales jertfele aduse pe altarul bisericeii de creștinii noștri să aște tot mai mulți imitatori, — aduc la cunoștință publică următoarele:

Președintele Comitetului nostru parochial, Dimitrie Băseneanța, care din adevărat simț de pietate, în mai multe rânduri a făcut dăruiri mai însemnate sfântei bisericeii, în anul trecut 1900, la sêrbătoarea Nașterii Domnului a depus la epitropia parochială suma de 100 cor., ear soția sa Eufemia a depus 10 cor., peste tot dar 110 coroane, care să servească, ca începutul unui fond, ce sperativ, cu alte dăruiri benevole dela credincioși, crescênd în viitor, din timp în timp, să fie spre ajutor la repararea sfântei bisericeii.

Indemn la această frumoasă faptă, și-au luat acești creștini buni dela împregiurarea, că în anul trecut 1900, s'a renovat turnul bisericeii, prin ce capitalul bisericesc s'a micșorat și în urma multelor spese de diferite soiuri, în viitor, cu greu se poate aduna capital de ajutorare pentru toate trebuințele.

În numele comunei bisericești, aducând și pe această cale ferbinte mulțămîță marinișoșilor dăruitori, rog pe părintele darurilor: să li respătească cu binecuvântare cerească, învrednicindu-i d'a putea săvêrși și pe viitor asemenea fapte.

Bărâteaz, în 9/22 Ianuarie 1901.

Nicolae Crișmariu,
paroch.

D I V E R S E.

* *Conferințe preotești.* Conform ordinațiunei Ven. Consistor gr. or. din Oradea-mare de sub Nr. 1903, avênd a se ținea conferințele preotești pe teritoriul acestui Consistor, protopresbiterii din tractele Beiuș și Vașcou după o conțelegere prealabilă și amêsurat concludului conferinței din anul trecut Nr. 9, au convocat conferință preotească înbinată din ambele protopopiate pe 25 Ian. (7 Febr.), în localitatea școlai gr. or. din Beiuș, din motiv, deoparte că opidul Beiuș e centrul ambelor protopopiate, ear de altă parte clerul și poporal avênd aceleași interese, și fiind a se pertracta asemenea cestiuni referitoare la viața noastră bisericească.

Preoții mai distinși s'au avisat de cu bun timp ca se pregătească pentru conferință unele teme din sfera pastorală.

* *La serviciul dumnezeesc să se întrebunțeze tămîia curată.* Simbolica tămîiei stă în legătură mai cu seamă cu două ealități ale ei, și anume cu fumul ce-l produce și cu mirosul ce-l răspândește ea. Pentru ca așadară simbolica tămîiei să fie justificată, trebuie să se întrebunțeze numai tămîia curată, mestecându-se cu ea și altă puțune materie mirositoare, b. o. smirnă sau benzoe. Tămîia curată provine din India ostică, ori din Africa, producând arborele, numit boswellia serrata sau boswellia papyrifera ori floribunda un suc, ce se învêrtoșează la soare, numindu-se olibanum orientale. La noi numai foarte rar provine în negoț tămîia indică, ci mai mult cea africană, care earăși e de mai multe feliiuri, adecă mai aleasă. — Tămîia precum provine ea în negoț trebuie să se sfarme în bucăți mici. — Mirosul tămîiei africane are oare-care iuteală, ce nu tuțarora li e plăcută. — Ca mirosul acestei tămîiei să de vină mai plăcut, se pot amesteca cu tămîie și alta materie mirositoare, totuși remânênd prevalentă cantitatea tămîiei. Spre acest scop se potrivește storax sau și benzoe sfărmat, și anume $\frac{1}{8}$ chilo storax ori benzoe pe $\frac{1}{2}$ chilo tămîie, adăugându-se la această amestecare și puțînă floare de livant (Lavendelblüte). „Și a zis Domnul cătră Moisi“ cetim în s. scriptură „Ia ție mirosuri sfacție, și onich, și halvan mirositor, și tămîie curată, una să fie cât alta. Și vei face din aceasta tămîie mirositoare, lucru toemti după arta făcătorului de mir, amestecat, curat, lucru sfînt. (Eșir. 30. 34).“

* *Steaua din Vifeim.* Astromii se încearcă deja de mult timp a constata pozitiv, care e steaua, ce s'a arătat în Vifeim acum 1900 ani, când s'a născut Iisus Cristos? Astronomul Typho de Brahe a cercetat între 1572 și 1574 în constelația Casiopeia o stea foarte strălucitoare, care a apărut deodată. După date mai vechi această stea s'a mai vèzut în anii 945 și 1260, din ceea ce se poate deduce, că acea stea apare la anumite perioade. După socotelile periodice ea concade tocmai cu numita stea din Vifeim.

* **Rescumpărarea de gratulațiuni.** Cuvioșia Sa Dr. Iustin Saciu și-a rescumpărat gratulațiunile de anul nou cu suma de 5 coroane, pentru fondul de ajutoare al tinerimei seminariale. Iosif Vuculescu diacon în Sepreș cu 5 cor.

* **Sinucigașii declarați de infami.** Nichita, principele Montenegrului, din incidentul unei încercări de sinucidere a unui Montenegrin a emis următorul ordin: Toți aceia, cari se sinucid sau cari încearcă numai să facă aceasta se declară de infami și cadavrele lor să steie spânzurate în public 24 oare: căci e nedemul de un Montenegrin să se lipsească arbitrar de viață, de care numai singur Dumnezeu are să dispună și care numai pe câmpul de bătăe se poate sacrifica întru apărarea patriei.

* **Cadavru de opt mii de ani.** În sala de mumii din British-Museum din Londra se poate vedea un cadavru, care în felul său este fără 'ndoială cel mai vechiu. Dr. Bridge, custodele anticităților egiptene, a aflat acest cadavru cu ocaziunea explorării sale în Egipt. A dat peste el în apropiere de Asuan, unde nu de mult fu descoperit un cimitir antic. Cadavruul zăcea într-o scobitură ovală de stâncă, a cărei deschizetura era închisă cu o lespede de piatră. În jurul cadavruului s'au aflat vase antice, în cari erau puse mâncări, ce aveau să servească de hrană mortului pe cealaltă lume. Lângă vase erau așezate armele și sculele de casă ale mortului, pregătite din fier. Cadavruul este azi numai piele și oase; se pare, că carnea de pe el a fost depărtată îndată după moarte prin aperturile, ce i-s'au făcut în piele. Cadavruul a fost imbalsamat cu preparat de rășină, scos din izvoarele de naftă din apropiere. Mortul, pe a cărui scăfârșie se aflau încă câte-va fire de păr, a aparținut de sigur rasei blonde. Capul a lungăreț, mâinile mici, aristocratice. Zace pe partea stângă, genunchii îi sunt contrași la piept și în starea aceasta corpul i-s'a încovoiat așa de tare, încât spinarea îi este eșită cu totul. Frumșetea vaselor și a armelor arată, că rassa, la care aparținea mortul, a atins oare-care grad al culturai. Dispozițiile de înmormântare dovedesc, că rassa aceea era religioasă și credea în cealaltă lume. Datul cel mai vechiu, la care se poate reduce acest cadavru, e cel puțin 6000 da ani înainte de Cristos.

* **Mulțămîta publică.** George Sêrbu din comuna Cabești la 14/27 Ianuarie a c. cu ocaziunea participării de oaspe la o cununie în biserica din Roșia, înțelegînd că pe colecta procurării unui chivot dela epitropia bisericeii catedrale din Arad, mai este lipsă de 20 coroane și fiind-că chivotul ce-l a avut biserica de aici s'a vîndut bisericeii din Meziad cu 14 coroane, care preț pînă acuma încă nu s'a solvit; Domnia Sa întru amin-tirea iubitelui său părinte Ioan Sêrbu, a binevoit a dărui cele 20 coroane pe seama chivotelor, așa ca din acea sumă cu 14 coroane să fie solvit chivotul vîndut bisericeii din M. ziad, ear celelalte 6 coroane să rămână în chivotul bisericeii de aici, care faptă nobilă și frumoasă a susnumitelui donator din partea comitetului parohial de aici pe această cale se face cunoscut Meziadanilor, fiindu-le chivotul solvit, ear donatorului pe lînga mulțămîta ce i-se esprima din partea credincioșilor bisericeii de aici, cu toții rugăm pe prea bunul Dumnezeu, ca jertfa dată să o primească pentru sufletul răposatului Ioan, ear susnumitul donator ca unui iubitor pentru înfrumșetarea casei Dlui să-i lungească firul vieții, ca să i-se poată da mai multe ocaziuni a aduce astfel de dăruri și jertfe, și mai însemnate pe altarul Domnului, și în mult să-i răsplătească binefacerile. Roșia la 17/30 Ianuarie 1901. — Petru Ciuhand, preș. com. parohial.

* **Mulțămîta publică.** La îndemnul M. O. D. Petru Sêrbu presbiter, credinciosul Constantin Sêrbu a cumpărat un stihar preoțesc în preț de 12 coroane, ear credincioșii Petru Sêrbu, G. Dudulescu, V. Giurcuța, G. Mărian sen., P. Têru a Micuți, I. Bodiu, I. Moț, I. Pantea, T. Brănduș, G. Mărian jun., D. Bălaș, C. Têru, D. Pantea, P. Haș, P. Crăciun, I. Têru a Petri, V. Têru, N. Têru și I. Sêrbu au cumpărat un rînd de odăjdii frumoase în preț de 120 coroane.

Primească acești creștini buni și pe această cale mulțămîta, ear fapta lor de bunul Dumnezeu să fie urmata și de ceilalți credincioși. F.-Giris, 1901. Ianuarie. — În numele comit. par. G. Dudulescu notar.

* **Bibliografie.** Cea mai bună și mai instructivă carte pentru bibliotecile școalelor populare și cele ambulante, care formează călăuza și povățuitorul desinteresat al preotului și învățătorului român dela sate în toate chestiunile economice și sociale, și care ca atare a fost recomandată de Ven. Consistoriu mitropolitan gr. or. din Sibiu și gr. cath. din Blaj pentru a fi procurată pentru bibliotecile școlare este cartea intitulată:

Manualul complet de agricultura rațională de Dr. George Maior profesor de agricultură la școala superioară dela Felestru și la Seminarul Nifon Mitropolitul din București.

I. *Agrologia* sau *Agricultura generală*, 33 coale de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 coroane.

II. *Filotechnia* sau *Cultura specială a plantelor*, 38 coale de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiata de Academia Română cu premiul Năturei-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 coroane.

III. *Zootechnia* sau *Cultura generală și specială a vitelor* cornute împreună cu iânăria și lăptăria, 49 coale de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 coroane.

IV. *Economia rurală* sau *Organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici*, 45 coale de tipar cu 35 figuri în text. Costă 8 coroane.

Cea ce privește lucrarea domnului prof. Maior ea se deosebește esențial de lucrările similare apărute pînă acum în limba română, prin aceea că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba română, care tratează toate chestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din toate țerile locuite de români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele dintâi lucrări apărute pînă acum în limbile culte: germană, francesă, — maghiară etc.

Se găsește de vînzare la tipografia Aurel Murășianu din Brașov, la librăria W. Krafft din Sibiu și la autor în București Strada Occident Nr. 18.

* **România Ilustrată** revistă politico-literară lunară. Director: Ion Rusu Abrudeanul. Redacția și administrația: strad. Romană 136. Nr. 2 are următorul sumar: Take Ionescu (cu portret) de d. G. Rădulescu. Cronica de Emil. Oamenii școlai (cu trei portrete) de d. Teleor. O călătorie romantică de a. Al. Ciurcu. Diferențul cu Bulgaria de d. Ion Rusu Abrudeanul. Lupta pentru traiu la Polul antarctic (cu 6 ilustrațiuni) de d. G. I. Sigala. Archive idea'e de d. Ionescu-Gion. La Adamklissi de d. Gr. Tocilescu. Prietenii poporului (comedie, actul II) de Ywann O administrație părintească (cu portret) de d. Vasile I. Rusu. Convenția dintre Stat și Banca Națională: două broșuri (cu portret) de Disconto. Jurații noștri de d. Elian. Români în străinătate (cu por-

tret) de Sportsman. Mănăstirea Vératec (cu ilustrație) de d. I. R. A. Cataractul lunii. Recensii literare.

Concurs.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor gr. or. Oradan din 28 Decembrie 1900. Nr. 1604/182 B. se publică concurs pentru un capelan temporal lângă veteranul preot Petru Lasc din Bulz, tractul Pesteșului comitatul Bihor, parochie decretată de a III-a clasa cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare. Emolumentele sunt: 1) Dela 400 Nr. de case câte una vică cucuruz sfărmat à 2 cor. 50 fil. 1000 cor.; 2) Stolele usuate după calculul mediu de 5 ani din urmă 600 cor., laolalta 1600 cor., din aceasta sumă o parte după usul local de până aci compete cantorului bisericesc, ear restul va fi împărțit în două, între veteranul preot și capelanul ales.

Doritorii de a ocupa acest post capelania vor avea a-și trimite petițiunile lor ajustate cu documintele recerute adresate comitetului parochial — subscrisului în Lugosul sup., p. u. Eșleșd — și a se presenta în vre-o Dumineca ori sârbătoare în Sft. biserica, spre a-și arăta desteritatea în cele preoțești.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. protopresviter.

—□—

În urma ordinului Venerabilului Consistor gr. ort. român din Arad, dela 28 Decembrie, Nr. 10412 ex. 1900, se publică concurs pentru întregirea parochiei de clasa prima din comuna bisericească gr. ort. română **Cerechiu**, protopresbiteratul Siria (Világes), devenită vacantă prin decedarea veteranului preot Sinesiu Sas, cu termen de alegere pe 25 Februarie, (10 Martie) 1901.

Beneficiul legat cu această parochie este: a) sesiunea parochială, prețuită în 1400 cor.; b) desdau-narea pentru pășune: 96 cor.; c) usufructul unui intravilan parochial 40 cor.; d) 20 de șinice de grâu, din fundațiunea de bucate a comunei, ca competiță de bir; a 10 cor. 200 cor.; e) venitul din cununii 64 cor.; f) venitul dela boteze 32 cor.; g) venitul dela înmormântări mari și mici 130 coroane. De tot 1862 cor. Din venitul acesta detragându-se contribuția regească, comitatensă și alte sarcini obveninde, cari fac 257 cor. 92 fil., rezultă un venit curat în sumă de 1704 cor. 08 fil.

Doritorii de a ocupa această parochie, sunt avisați, ca petitele lor instruate conform §-lui 15 din Regulament pentru parochii, litera a) și adresate comitetului parochial din Cherechiu, să le aștearnă Reverendisimului Domn protopresbiter tractual din Siria, George Popovicu, până în 20 Februarie, (5 Martie) an c. inclusive; ear până la expirarea termenului de concurs să se presinte în sft. biserica din loc, pentru a-și dovedi desteritatea în oratorie și celea rituale.

Din ședința extraordinară a comitetului parochial gr. ort. rom. din Cherechiu, ținută la 7/20 Ianuarie 1901.

Pentru comitetul parochial.

Teodor Stan, m. p.

president.

Ioan Micoroiu, m. p.

notariu.

Cu consensul și învoirea mea: GEORGE POPOVICIU, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei **Valea-neagră-de-jos** conform concludului Consistorial de sub Nr. 1655, a. c. se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiile sunt: câte o brodie de bucate, bir dela toată casa, stolele îndatinate, cortel arendat și întregire dela stat 436 coroane, care toate computeate corespund la o parochia de clasa III.

Tot sub acel termen se publică și pentru parochia **Sârbesti**, amăsurat concludului Ven. Consistor de sub Nr. 315 a. c.

Emolumentele: bir preoțesc câte două coroane dela număr, întregirea dela stat 450 coroane și stolele usuate.

Recursele să se trimită în termenul prescriis la subscrisul în Beiuș.

Beiuș, 31 Dec. v. 1900.

În conțelegere cu comitetul parochial: VASILE PAP, protopopul Vascului.

—□—

Se publică concurs, pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante **Selegeni**, cu termen de alegere pe 11/24 Februarie 1901.

Venitele sunt: 1) usufructul unei jumătăți de sesie de pământ; 2) birul de câte 1 măsură de cucuruz sfărmat dela 85 case; stolele îndatinate și grădina parochială, cari toate laolaltă, împreună cu întregirea dotației (congrua) din visteria statului stabilită în suma de 333 cor. 04 fil. (533 cor. 04 fil.) pentru preot fără 8 cl. gimn. dau venitul anual recerut la parochiile de cl. III.

De locuință până la edificarea casei parochiale se va îngriji parochia.

Recurenții sunt avisați a-și trimite recursurile lor până la 6/19 Februarie 1901., ajustate conform prescriislor regulamentare, pe calea Prea On. oficiu protopresbiterial din Buteni (N-Buttyin) și a se presenta în sft. biserica, în careva Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. ppresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei vacante **Rotărești-Ojești** ca parochie de cl. III. conform ordinațiunii Ven. Consistor Oradan de dto 15/28 Noembrie, Nr. 1585/1900 B, se escrie concurs cu termen de alegere pe 2/15 Februarie a. c. pe lângă următoarele emoluminte:

1) Dela Rotărești: pământul parochial 8 holde 160 cor. birul dela 50 de case 125 cor., 50 zile de lucru 40 cor., toate stolele 50 cor., 2 grădini parochiale 40 cor.

2) Dela Ojești: 8 holde pământ parochial 200 cor. birul dela 50 case 125 cor., 50 zile lucru 40 cor. din toate stolele 50 cor., dela ambele comune, de tot, un venit de 1244 coroane și întregirea dela stat pusă în prospect.

Doritorii de a ocupa această parochie se avisează ca recursurile instruite cu toate documintele necesarii și adresate comitetului parochial din Rotărești-Ojești să se subștearnă subscrisului protopresbiter în Răbăgani (Robogány) până la 1/14 Febr. a. c. ear până la ziua alegerii li-se dă voce respectivilor recurenți a-se presenta la bisericile din Rotărești-Ojești pentru servire și predicare.

Dat din ședința comitetului parochial din Rotărești-Ojești ținută la 1/14 Ianuarie 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protopresb. Beiușului.

—□—